

Üstad; Hamele-i Arş ifadesini kullanıyor. Ne demektir ve hangi melekler için kullanılır?

Hemele-i Arş; Arşı taşıyan melekler. Allah Teâlâ'nın Arş'ı taşımakla vazifelendirdiği sekiz müekkel melek. Arşın mahiyetini bilmediğimiz gibi, bu meleklerin arşı taşıma keyfiyetini de bilemiyoruz.

"Gök yarılmış ve o gün bitkin bir hale gelmiştir. Melekler onun çevresindedir. Ve o gün Rabbinin Arş'ını, onların da üstünde sekiz tanesi yüklenir."(Hâkka, 69/16,17).

Bu âyette anlatılan olay müteşâbihdir. Meleklerin Arşı yüklenmeleri; onların koruma ve organizasyon ile görevli olduklarını, mecazî olarak bildirmeden ibarettir. Yahut arş sahibi olan Allah'a yakınlıklarına da îma olabilir. Bu melekler "**Subhanallahi ve bihamdihi**" diyerek Arş'ı tavaf ederler.

Hz. Peygamber (s.a.s) şöyle buyurmuştur:

"Size arşı taşıyan meleklerden bahsetmem konusunda bana izin verildi. Onlardan her birisinin kulak memesi ile boynunun arasındaki mesafe yedi yüz yıldır." (Ebû Dâvûd Sünne,1)

Abdullah b. Amr "**Arş'ı taşıyan melekler sekiz tanedir**" der. Sa'id b. Cübeyr âyetteki "sekiz melek" ifadesini sekiz saf melek olarak tefsir etmiştir. Bu meleklerle ALLAHu Teâlâya yakın ve meleklerin efendileri olmalarından dolayı Kerûbiyyûn melekleri denilir. İbn Abbâstan nakledilen bir rivâyete göre Kerûbiyyûn melekleri, sekiz bölümdür. Onlardan her bir cinsinin insan, cin, şeytan ve melek gücü kadar gücü vardır. (İbn Kesîr, Tefsiru'l-Kur'âni'l-Azîm, VIII, 239).

"Arşı taşıyanlar ve çevresinde bulunanlar Rablarını hamd ile tesbih ederler, O'na inanırlar ve mü'minlerin bağışlanmasını isterler. Rabımız ilim ve rahmetle her şeyi kuşattı; tövbe edip senin yoluna uyanları bağışla ve onları Cehennem azabından koru."(Mü'min, 40/7).

Bu âyetin tefsirinde İbn Kesîr "Allah Teâlâ, Arş'ı taşıyan dört mukarrebûn melek ile onların çevresindeki "Kerûbiyyûn" melekleri'nin ALLAH'ı tesbihle Rablerine hamdettiklerini haber verir" der. Bu âyete dayanılarak meleklerin sayısının dört olduğu iddia edilmiştir. (İbn Kesîr, a.g.e. VII, 120).

Hasan-ı Basrî, Hamele-i Arş meleklerinin sayısının sekiz mi sekiz bin mi olduğunun ancak Allah tarafından bilinebileceğini söyleyerek meseleyi Allah Teâlâ'nın ilmine havale eder. Sa'lebî'nin rivâyet ettiği bir hadîste Hz. Peygamber (s.a.s) şöyle

buyurmuştur:

"Hamele-i Arş şu anda dördtür, Kıyamet günü Allah onları bir dört meikle daha kuvvetlendirir, böylece sekiz olur." (Kurtubî, el-Cami'u fî-Ahkâmi'l-Kur'ân, XII, 266).

İslâm âlimleri, arş ve Kürsî isimlerinin mecaz ve teşbih yönü olduğunu ifade etmekle birlikte, bu âlemlerin mevcut olduklarına da bilhassa dikkat çekerler. Bu hususta şu güzel misali de vererek bizi ikaz ederler: Nasıl Kâbe'ye beytullah, yâni Allah'ın evi denilmesi mecazdır, ama Kâbe'nin varlığı da bir hakikattir. Arş ve Kürsî'yi de böyle değerlendirmek ve mahiyetlerini de anlaşılmasız olarak bilmek gerekir.